

Mr. Andelko ZELENIKA

O POLOŽAJU SREDNJOVJEKOVNOG DRIJEVA - GABELE NA NERETVI

Prateći raznovrsne stručne i znanstveno-povijesne priloge koji obrađuju srednjovjekovnu prošlost donje Neretve i Drijeva - Gabele, često nailazimo na podatak da još uvijek nije riješeno pitanje položaja poznatog trgovišta Drijeva na Neretvi.

Kada govorimo o ovom stručnom problemu, postavlja se pitanje od kada i od koga je potekla sumnja da se srednjovjekovna Drijeva - Gabela nije nalazila u blizini današnjeg naselja koje nosi drevno ime Gabela već u Vidu kod Metkovića, staroj antičkoj Naroni.

Pošto sam prije nepuna tri desetljeća stručno raspravljao s D. Kovačević - Kojić, tada profesoricom Filozofskog fakulteta u Sarajevu, o njezinoj tzv. novoj lokaciji Drijeva - Gabele, a njezinu tvrdnju nitko do sada nije stručno odbacio, imam obvezu i dužnost da u cilju povijesne istine istu činjenicu objasnim i odbacim kao znanstveno neosnovanu.

Pri ovoj raspravi o položaju srednjovjekovnog Drijeva - Gabele navedeni autor postavio mi je direktno pitanje gdje se nalazila stara Drijeva, jer sam tada vršio istraživanja na tom području. Odgovorio sam, to se već davno zna. Na lijevoj obali Neretve, nasuprot naselju Gabeli, 4 km uzvodno od Metkovića. Na takav odgovor ona reče: "Ne. Na temelju arhivske građe Državnog arhiva u Dubrovniku pronašla sam podatke prema kojima se Drijeva - Gabela nalazila u naselju Vid kod stare Narone."

Ubrzo poslije toga ona je ovu svoju tvrdnju objavila 1976. god. u stručnoj publikaciji Istoriskog društva Bosne i Hercegovine.¹

---

¹ *O naselju Drijeva i njegovom položaju*, Istorjsko društvo BiH, god., D. Kovačević - Kojić, XXI - XXVII, Sarajevo 1976.

Svoju tvrdnju o lokaciji Gabele u Vidu navedeni autor zasniva na arhivskoj građi prema kojoj je jedan broj trgovaca iz Neretve, u svojim oporukama poklanjao dio stečene imovine crkvi sv. Vida u Neretvi (San Vido in Narente). Ova crkva spominje se u nekoliko srednjovjekovnih dokumenata: M. Sivrić, *Srednjovjekovne humske župe*, "Ziral", Mostar 1999., str. 100., dubrovačkog porijekla.² Njoj je za položaj Drijeva, osim crkve sv. Vida značajan i potok Norin koji teče pored navedene crkve.

Začuđuje činjenica da se već nepuna tri desetljeća, nakon službeno objavljene sumnje o vjerodostojnosti autentičnog položaja Drijeva - Gabele i pokušaja premještanja njezine lokacije u naselje Vid (antičku Naronu) nitko osim autora ove publikacije nije reagirao i javno upozorio o neosnovanosti njezine tvrdnje.

U svom magistarskom radu "Gabela na Neretvi..." obranjenom 1978. god. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odjel Povijest umjetnosti, suprotstavio sam se tvrdnji D. Kovačević - Kojić, prema kojoj se Drijeva nalazila u Vidu kod Metkovića.³

Od niza istraživača srednjovjekovne prošlosti donje Neretve, a posebno Drijeva - Gabele detaljnije je istraživao ovaj problem dr. Đ. Tošić.⁴

Pored solidno obrađene raznovrsne i kompleksne problematike srednjovjekovnog Drijeva, na kojoj je ovaj autor i doktorirao, raspravljavajući o temi položaja srednjovjekovnog Drijeva, podržao je i promovirao ideju D. Kovačević - Kojić. U svom obrazloženju dr. Tošić navodi sljedeće: "Imajući u vidu činjenicu da je današnji potok Norin proticao kroz antičku Naronu i srednjovjekovnu Drijeva, a sada protiče kroz sela Vid, on postaje glavna spona između tri naselja koja su u različitim vremenima podignuta na istom mjestu i nezaobilazno su svjedočanstvo o njihovom smjeđivanju."⁵ Tko poznaje zemljovid Gabele i sela Vida kod Metkovića, ne može se složiti s autoričinom tvrdnjom da je nekada rječica Norin protjecala kroz Gabelu - Drijevu. Norin nikada nije niti je mogao protjecati kroz Gabelu, jer se nalazi nizvodno od Gabele. Valjda sve rijeke teku nizvodno.

Da bi potkrijepio svoju tvrdnju, isti autor dalje navodi: "Na prvi pogled nepovezana, a u ponečemu kontradiktorna iznesena mišljenja o

² D. Kovačević - Kojić, n. dj., str. 32.

³ Prilikom obrazloženja moje tvrdnje, tom prigodom dr. Josip Lučić, vrsni poznavatelj srednjovjekovne prošlosti Dubrovnika i južne Dalmacije, kategorički je odbacio stajalište navedene autorice, kao znanstveno utemeljeno. Pored dr. J. Lučića, članovi Komisije bili su akademik dr. C. Fisković i dr. M. Prelog.

⁴ Đ. Tošić, "Donji tok Neretve u srednjem vijeku, s posebnim osvrtom na trg Drijeva", *Hercegovina*, 2, Mostar 1982.; Đ. Tošić, "Trg Drijeva u srednjem vijeku", Sarajevo 1987.

⁵ Đ. Tošić, "Donji tok Neretve...", str. 61.

smještaju Drijeva, tek kada se dovedu u vezu s arhivskom građom koja nudi predstavu o topografskom liku naselja, mogla bi biti od neke praktične koristi istraživaču ubikacije toga mjesta. Naime sve što čirilski izvori nazivaju Drijeva, a latinski Narentum, sa svim svojim elementima (pristanište, carina ograđena drvenom ogradom, trg ispred crkve s kućama, dućanima, gostonicom i konačištem, druge crkve i groblje) izgleda nam da se prostiralo na priličito velikom prostoru koji bi mogao obuhvaćati čitav taj, u spomenutim radovima navedeni kompleks zemljišta od lijeve obale rijeke Neretve, preko današnje Gabele do sela Vida.”⁶

Ovakva tvrdnja i pretpostavka u svakom slučaju je neosnovana i ne može se znanstveno opravdati. Pored naprijed navedenog isti autor u svojoj monografiji tiskanoj 1987. god. navodi sljedeće: “Srednjovjekovna Drijeva su se, prema iznesenim mišljenjima nalazila, dakle, ili na području Gabele, ili preko puta nje, ili na mjestu sela Vida.”⁷

Začuđuje činjenica da ugledni povjesničari i svojevremeno profesor siveučilišta, specijalisti za srednjovjekovnu povijest Bosne i Hercegovine, raspravljaju o položaju Drijeva i unose zabunu među istraživače koji se samo sporadično bave tematikom prošlosti ovoga područja.

Drijeva - Gabela nalazila se na lijevoj obali Neretve od Tersane do Višića

Kao dugogodišnji istraživač Gabele i njezinog šireg okruženja, posljednjih godina srednjeg vijeka, te višegodišnje osmanske vladavine i kraćeg mletačkog razdoblja, raspravljujući o ovom problemu iznosim svoje mišljenje i upozoravam istraživače ovog područja na neutemeljenost tzv. nove ubikacije Drijeva - Gabele u Vidu kod Metkovića. Zbog toga ovom prilikom navodim niz pouzdanih činjenica koje idu u prilog već davno usvojenoj tvrdnji da se srednjovjekovna Drijeva - Gabela kao i tursko trgovište u Neretvi nalazilo na lijevoj obali Neretve između Tersane i Višića, 4 km uzvodno do Metkovića.

U geografsko-statističkom opisu Bosanskog pašaluka datiranog nešto poslije 1624. god., koji je pisan talijanskim jezikom potječe iz mletačko-dalmatinskog vrela, a oslanja se na turske podatke pored ostalog navodi se sljedeće: “Hercegovački sandžak ima više od 20 gradova. Gabela je grad okružen zidom, po sredini je rijeka Neretva. S jedne strane tj. od

⁶ Đ. Tošić, “Trg Drijeva...”, str. 28. Na ovako velikom prostoru od Gabele do Vida u dužini od oko 7 km mogao bi se izgraditi grad s огромnim brojem stanovnika (A. Z.)

⁷ Đ. Tošić, n. dj., str. 28.

istoka su kuće trgovaca i magazini soli dubrovačke, tu je trgovačko mjesto. Na zapadu je tvrđava i varoš iznad brijege, koja se zove Čitluk.”⁸

Poznati turski putopisac E. Čelebija koji je posjetio Gabelu 1665. god. dao je dosta pouzdan opis stare i turske Gabele te drugih objekata. On razlikuje varoš Gabelu, grad Gabelu i selo Gabelu, zvanu Čitluk. Prema njemu “Varoš Gabela se nalazi na lijevoj obali Neretve, tamo gdje je bilo trgovište Drijeva, gdje su i za Turaka Dubrovčani razvili svoju trgovinu. Ovamo dolazi so iz Dubrovnika i tovari se pred skelom u velike magaze, gdje daju nadzorniku slanice carinu. Ovdje je prije bio veliki šeher i danas se vide ostaci zgrada...” “...Ukrcavše se s konjima na lađu pređoh rijeku Neretu... idući zapadu dodoh u tvrđavu Gabelu. Kraj rijeke je tvrd i četvrtast grad...”⁹

Sl. 1. *Gabelska tvrđava: istočni bedem, polovica 17. st.*

⁸ R. Rački, Prilozi za geografsko-statistički opis Bosanskog pašaluka, Starine JAZU, Zagreb 1881., str. 175. Originalan tekst na talijanskom jeziku glasi: “Gabella è citta cinta di muro, e per mezo le cuore la fiumare Narenta; di una parte, coioè da Levante, sono le case de mercanit e li magazeni di sali da Ragusei et e luoco mercantile. Da maestro a forteza et terra o borgo sopra unacolina chiamato Citluch.”

⁹ H. Šabanović, E. Čelebija, *Putopis II*, Sarajevo 1956., str. 553-554.

Prema ovom putopiscu srednjovjekovno i tursko trgovište na Neretvi nalazilo se na istom mjestu, na lijevoj obali rijeke. Na suprotnoj zapadnoj strani na desnoj obali nalazila se turska tvrđava i naselje koje se nazivalo Čitluk.

Od arhivskih dokumenata koji nam također pružaju više podataka o Gabeli, Čitluku, utvrđenjima i kulama te njihovom položaju poznat je *Coronellijev* plan (sl. 2) tiskan u Veneciji koncem 17. st.¹⁰

Prema ovom planu trgovište Gabela nalazilo se na lijevoj obali rijeke, a Čitluk i turski utvrđeni grad na desnoj obali. Pored toga u ovom planu ucrtane su rijeke Neretva, Trebižat i Krupa te nekoliko kula i utvrđenja. Lokacije pojedinih objekata na ovom planu određene su i označene približno točno.

Mletački povjesničar P. Garzoni početkom 18. st. točno je opisao mjesto gdje se nalazila Gabela. U svom djelu donosi ovaj opis: "Četiri milje iznad Metkovića na obali rijeke bilo je trgovište koje je zbog prikupljanja carine dobilo ime Gabela. To je mjesto sa oko 100 kuća za boravak emina (turskog carinika), za putnike i trgovce s mnogo magazina... Nekoliko kula čuvalo je trgovište od lupeža, a od otvorenih neprijatelja štitila ga je tvrđava Čitluk. Ova tvrđava nalazi se na protivnoj desnoj strani rijeke i sagrađena je godine 1559."¹¹

U prošlosti je bilo manjih nesporazuma među istraživačima povijesti Gabele i njezinog položaja, da li se nalazila na lijevoj obali Neretve ili desnoj i kako je njezin toponom Gabela prenesen s jedne na drugu obalu rijeke. Poznati povjesničar stare generacije K. Jireček je još 1879. god. identificirao ovo srednjovjekovno trgovište s tadašnjim naseljem Gabelom na desnoj obali.¹²

Vjerujući ovom uglednom povjesničaru mnogi su istraživači kasnije u svojim stručnim radovima prenosili njegovo stajalište, ne sumnjajući u ispravnost njegovih navoda. Zbog toga je sve do konca 20. st. u raznim zemljopisnim kartama i planovima često obilježavao da se srednjovjekovna Drijeva - Gabela nalazila na desnoj obali Neretve.¹³

Razmatrajući problem položaja Drijeva - Gabele na Neretvi, pored naprijed navedenih činjenica, ovom prigodom potrebno je naročito istaknuti

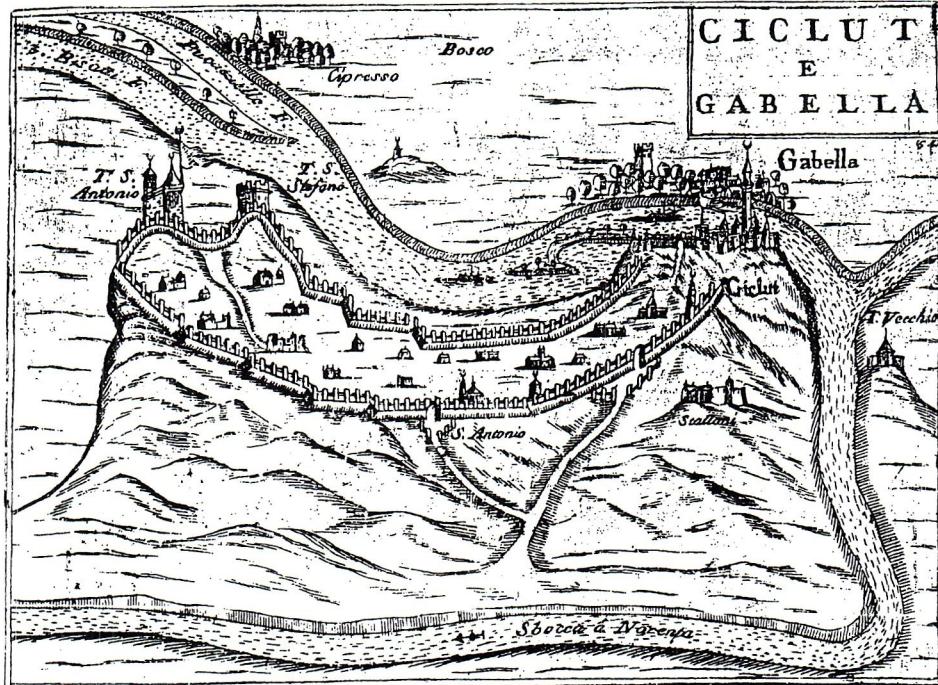
---

¹⁰ Coronelli, *Mari, golfi, isole del Istria, Quarner, Dalmazia...*

¹¹ P. Garzoni, *Istoria della Repubblica di Venezia...*, Venezia 1712.

¹² K. Jireček, *Trgovački putevi i rudnici...*, str. 239.

¹³ Radi primjera navodim samo nekoliko primjera poznatijih publikacija: *Historija srednjovjekovne bosanske države* S. Ćirkovića i *Pad Hercegovine* V. Atanasovskog, u kojima je na kartama srednjovjekovne Bosne obilježeno da se Gabela nalazila na desnoj obali Neretve.

Sl. 2. Plan CICLUT E GABELLA, P. V. Coronelli, 1695. god.

ulogu don R. Jerkovića u konačnom rješenju ubikacije Gabele. Ovaj naš poznati povjesničar starije generacije šireg područja Neretve i zaljubljenik u prošlost svoga kraja prije nešto više od šest desetljeća riješio je enigmu točne lokacije i ubikacije poznatog srednjovjekovnog i turskog trgovista na Neretvi.¹⁴

On je prvi od naših znanstvenika ustvrdio da se stara Drijeva nije nalazila na mjestu današnje Gabele na desnoj obali Neretve, već da je od davnih vremena ovo daleko poznato trgoviste bilo na lijevoj obali *od Tersane do Višića*. Pored ostalog, on potkrepljuje svoju tvrdnju činjenicom što je koncem prve polovice 20. st. u Višićima bilo mnogo ostataka starih zidina i raznih ulomaka koji su se nalazili u blizini korita rijeke Neretve, željezničkog mosta i Tersane.

Autor ove radnje u tijeku 1978. i 1979. god., pored ostalog, evidentirao je ulomke arheološkog kulturnog sloja starih zidova, crijeva i opeke

¹⁴ R. Jerković, *Gabela, prilog povijesti donje Neretve*, Kalendar HKD Napredak, Sarajevo 1940., str. 101-122.

koji su pronađeni nakon podizanja obrambenog riječnog nasipa na obali Neretve kod Tersane.

Jerkovićevu ubikaciju Gabele prihvatio je i potvrdio i M. Vego, jedan od poznatijih istraživača srednjovjekovne Bosne i Hercegovine.

O ostacima materijalne kulture srednjovjekovnog trgovišta na Neretvi još uvijek ne znamo ništa, jer na ovom lokalitetu nisu vršena arheološka istraživanja. Međutim, postoje otežavajuće okolnosti da se do njih uopće dođe, jer je mjesto gdje se nalazila Drijeva - Gabela bilo u nizini, neposredno uz Neretvu koja je vrlo često plavila svoju okolicu, stoljećima nanosila mulj, odnosila dijelove obale i tijekom dugog vremena čak mijenjala svoj tok.

Međutim, i pored toga može se ipak očekivati da se u dogledno vrijeme dode do nekih nalaza koji su se stoljećima nalazili pod zemljom.

Završavajući ovaj kraći osvrt o položaju srednjovjekovnog i turskog trgovišta na Neretvi Drijeva - Gabele otklonili smo sumnju da se nalazila u Vidu kod stare antičke Narone i utvrdila njezinu već ranije utvrđenu lokaciju na lijevoj obali Neretve od Tersane do Višića.

Rezimirajući podatke iz

- popisa Bosanskog pašaluka oko 1624. god.,
- putopisa E. Čelebije iz 1665. god.,
- Coronellijeva plana Gabele i Čitluka s kraja 17. st.,
- povijesti Mlečanina P. Garzonija s početka 17. st.,
- starih planova i geografskih karata iz mletačkog razdoblja Gabele s kraja 17. i početka 18. st. iz Kriegsarchiva u Beču,

došli smo do čvrstih argumenata o pravom položaju Gabele na Neretvi.

Pored toga, rezultati do kojih su došli naši ugledni povjesničari don R. Jerković i M. Vego kao i autor ovoga priloga, nedvojbeno potvrđuju da se staro srednjovjekovno i tursko trgovište nalazilo na lokaciji od Tersane do Višića.

Na osnovi izloženog stručnu raspravu o položaju Drijeva - Gabele možemo zaključiti tvrdnjom da više nema dvojbe i sumnje u pravu lokaciju ovog poznatog trgovišta u Neretvi.

Razmatrajući višestoljetnu povijest Gabele kako u srednjem vijeku tako i za vrijeme dugogodišnje osmanske i kreće mletačke uprave, te njezinog gospodarskog i kasnije obrambenog značaja, postavlja se pitanje kako se tijekom vremena stari naziv premjestio s lijeve na desnu obalu Neretve.

Gabela - Drijeva, svojevremeno najznačajniji trgovачki centar u Bosni i Hercegovini, koncem 17. st. gubi svoju višestoljetnu funkciju, jer je tada bila odsječena od svoje najvažnije komunikacije, mora. Tada gubi i

svoju povijesnu ulogu i početkom 18. st. stari naziv *Gabela* (carina) preuzima tursko naselje *Čitluk* kojeg će zadržati desetljećima. Postupno se i naziv *Čitluk* gubi, i ostaje *Gabela* koji se zadržao stoljećima do našeg vremena.

Neretvani a ne Neretljani

Kada raspravljamo o staroj prošlosti Drijeva - Gabele na Neretvi i njezinom položaju, ovom prigodom ukazat ćemo na dva potpuno pogrešna naziva koji se već desetljećima vrlo često upotrebljavaju među povjesničarima, ali i ne samo među njima, već i drugima koji ga u neznanju ili inerciji upotrebljavaju. U svojoj magistarskoj radnji pod nazivom "Gabela na Neretvi" na Sveučilištu u Zagrebu 1978. god. ukazao sam na nepravilnost kod nas već dugo vremena udomaćenih naziva *Neretljani* i *Neretljanska oblast*, umjesto *Neretvani* i *Neretvanska oblast*.

Tada sam uporište u ispravnosti svog stručnog stajališta našao u autohtonom domaćem nazivu koji se dugo vremena upotrebljava u donjoj Neretvi i južnoj Hercegovini. Za žitelje, stanovnike područja donje Neretve, kaže se da su *Neretvani*, a ne *Neretljani*, a za područje gdje žive je *Neretvanska oblast* a ne *Neretljanska oblast*.¹⁵

O svom stručnom problemu vrlo zapažen znanstveni prilog objavio je fra K. Jurišić, poznati povjesničar šireg područja srednje Dalmacije i donje Neretve, 1970. god., koji je također dao svoj stručni prilog na simpoziju o Makarskom primorju i Neretvanskoj krajini.¹⁶

Navedeni autor dao je detaljno obrazloženje o počecima pogrešne uporabe naziva *Neretljani* i korištenja drugih povjesničara, bez pravog autohtonog naziva koji se upotrebljava na širem neretvanskom području. Prvi poznati znanstvenik koji je u stručnoj literaturi upotrijebio ovaj pogrešan naziv bio je poznati filolog Đuro Daničić Novosađanin, koji je bio pored ostalog tajnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu od 1866. god. Pogrešnom upotrebom navedenog naziva *Neretljani* nastavili su mnogi, naročito srpski povjesničari, ali i hrvatski, kao i drugi iz neznanja, tako da se ovaj naziv udomaćio u leksikonima i enciklopedijama, na bivšem južnoslavenskom prostoru.

---

¹⁵ A. Zelenika, magistarska radnja "Gabela na Neretvi..." obradena na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odjel Povijesti umjetnosti 1978. god. Pored navedene tvrdnje ispravnost svog stajališta pronašao sam i u stručnoj literaturi: *Pregled gramatike hrvatskog jezika* autora S. Težaka i S. Babića, Zagreb 1966., str. 131.

¹⁶ K. Jurišić, "Neretvani", *Marulić*, 1970., br. 3., str. 109-112.

I ovoga puta potvrdilo se staro pravilo da je pravi branitelj i sljedbenik izvornosti svog jezika narod koji se njim služi i njegovi pisci od kojih K. Jurišić ističe A. Kačića Miošića i druge.

Na znanstvenom simpoziju o Makarskom primorju održanom 1969. god. (28. - 30. 9.) u Makarskoj fra Karlo Jurišić sudjelovao je sa stručnim izlaganjem o pogrešnoj uporabi naziva *Neretljani* i za stanovnike doline Neretve, umjesto *Neretvani*. On je tom prigodom ustvrdio da su se od pamтивјека žitelji doline Neretve u svom širem okruženju nazivali *Neretvani*, a ne *Neretljani* kako ih čak i mnogi povjesničari nazivaju.¹⁷

Sažetak

Na položaju poznatog srednjovjekovnog trgovišta Drijeva - Gabela na Neretvi povjesničari su već davno utvrdili lokaciju prema kojoj se ona nalazila na lijevoj obali rijeke Neretve, preko puta sadašnjeg naselja Gabele, na prostoru od Tersane do Višića.

Međutim, 1976. god. dr. D. Kovačević - Kojić, profesorica Filozofskog fakulteta u Sarajevu, ustvrdila je da se Drijeva nalazila u selu Vidu kod Metkovića, na mjestu stare antičke Narone. Svoju tezu ona je zasnovala na arhivskoj građi Dubrovačkog državnog arhiva i obrazložila u stručnoj publikaciji Istorijskog društva BiH u Sarajevu 1976. g. XXI - XXVII. Pod naslovom *O naselju Drijeva i njegovom položaju*.

Njezinu tezu do sada je jedini prihvatio i promovirao njezin bivši asistent, već duže vremena suradnik i kolega dr. Đ. Tošić. Prema njegovoj tvrdnji 1982. god. trgovište Drijeva "...prostiralo se na priličito velikom prostoru... od lijeve obale Neretve, preko današnje Gabele do sela Vida." Isti autor u svojoj monografiji o Trgu Drijeva. 1987. god. tvrdi da se "srednjovjekovna Drijeva nalazila ili na području Gabele, ili preko puta nje ili na mjestu sela Vida."

Navedeni autori, inače istraživači srednjovjekovne povijesti Bosne i Hercegovine, unijeli su zabunu među povjesničare prošlosti južne Hercegovine i donje Neretve. Ova sumnja o položaju Drijeva - Gabele provlači se već duže vremena u raznim prilozima iz ove oblasti.

---

¹⁷ Na ovom simpoziju u Makarskoj bila je nazočna poznata povjesničarka Nada Klaić, koja je od svog djeda, uglednog hrvatskog znanstvenika dr. Vjekoslava Klaića, naslijedila također pogrešan naziv *Neretljani*. Prema izjavi K. Jurišića, nakon ovoga skupa N. Klaić je izjavila: "Tek sada sam upoznata detaljno o pravom nazivu područja Neretve kojeg sam pored ostalih znanstveno istraživala godinama." Na navedenim podacima najljepe zahvaljujem fra Karlu Jurišiću.

Autor ovoga priloga neposredno poslije objavljivanja, navodno novog položaja Drijeva u Vidu, u svojoj magistarskoj radnji obranjenoj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1978. god. uz stručnu potporu dr. J. Lučića, upozorio je, osporio i odbacio tezu dr. D. Kovačević - Kojić.

Niti nakon dva i pol desetljeća poslije toga nitko zvanično i stručno nije osporio navodnu tvrdnju o tzv. novoj lokaciji Drijeva u Vidu kod Narone, osim autora ovoga priloga u godišnjaku *Hercegovina*.

Na temelju istraživanja starije generacije povjesničara donje Neretve i južnog dijela Hercegovine, a posebno don R. Jerkovića i drugih, te vjerodostojne povijesne grade turskog, mletačkog i austrijskog porijekla, kao i starih planova i karata iz Kriegsarchiva u Beču, te istraživanja na terenu i ovoga puta potvrđujemo da se srednjovjekovno trgoviste Drijeva - Gabela nalazilo na lijevoj obali rijeke Neretve između Tersane i Višića.

Mag. Andelko ZELENIKA

ÜBER DIE LAGE DES MITTELALTERLICHEN DRIJEVA - GABELA AN DER NERETVA

Zusammenfassung

Die Lokalität des bekannten mittelalterlichen Marktfleckens Drijeva - Gabela an der Neretva haben die Geschichtsforscher schon seit langem am linken Ufer des Flusses Neretva gegenüber jetziger Siedlung Gabela im Gebiet zwischen Tersana und Višići festgelegt.

1976 behauptete aber Dr. D. Kovačević-Kojić, Professorin an der Philosophischen Fakultät Sarajevo, dass sich Drijeva im Dorf Vid bei Metković, wo einst das alte antike Narona war, befunden hätte. Ihre These begründete sie auf Quellen aus dem Staatsarchiv von Dubrovnik und erläuterte sie in der Fachpublikation der Historischen Gesellschaft von Bosnien-Herzegowina, Sarajevo, 1976, XXI-XXVII, unter dem Titel "Über die Siedlung Drijeva und ihre Lage".

Ihre These billigte und vertritt bisher als einziger ihr ehemaliger Assistent, Mitarbeiter und Fachgenosse Dr. Đ. Tošić. Laut seiner Behauptung aus dem Jahre 1982 "erstreckte sich" der Marktflecken Drijeva "im Gebiet vom linken Neretva-Ufer über das heutige Gabela bis zum Dorf Vid". Der gleiche Autor behauptete in seiner Monographie über den

Markt Drijeva (1987), dass “sich das mittelalterliche Drijeva entweder im Raum von Gabela oder gegenüber von Gabela oder im Dorf Vid befunden hätte”.

Die beiden genannten Autoren, die Forscher der mittelalterlichen Geschichte von Bosnien-Herzegowina, haben andere Forscher der Geschichte der Südherzegowina und der unteren Neretva in Verwirrung gebracht. Dieser Zweifel über die Lage von Drijeva - Gabela ist schon seit längerer Zeit in verschiedenen Beiträgen aus diesem Fachgebiet zu finden.

Der Autor dieses Beitrags hat unmittelbar nach der Veröffentlichung der angeblichen neuen Lage von Drijeva in Vid in seiner Magisterarbeit an der Philosophischen Fakultät Zagreb 1978 mit fachlicher Unterstützung von Dr. J. Lučić auf die These von Dr. Kovačević-Kojić hingewiesen, sie bestritten und widerlegt.

Seit zweieinhalb Jahrzehnten hat niemand offiziell und sachkundig die genannte Behauptung über die angebliche neue Lokalität von Drijeva in Vid bei Narona bestritten, mit Ausnahme des Autors dieses Beitrags im Jahrbuch “Hercegovina”.

Aufgrund von Forschungen älterer Generation von Geschichtsforschern der unteren Neretva und der Südherzegowina, insbesondere von Don R. Jerković, sowie aufgrund glaubwürdiger historischer Quellen türkischer, venezianischer und österreichischer Herkunft und alter Pläne und Karten aus dem Kriegsarchiv in Wien und weiteren aufgrund von Ausgrabungen wird auch dieses Mal behauptet, dass sich der mittelalterliche Maktflecken Drijeva - Gabela am linken Ufer des Flusses Neretva zwischen Tersana und Višići befand.